

XXX
@naturvardsverket.se

KONSEKVENsutREDNING

2025-05-22 Ärendenr:
NV-25-030074

Konsekvensutredning avseende förslag till ändring av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS2016:8) om miljörapport

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Information om begränsningar i SMP	5
2. Förslag till föreskriftsändringar och konsekvensutredningar	5
2.1. Hänvisningar till miljöbalken (1 § 1 och 5 §) och tillägg i inledande bestämmelser (1 § 5)	5
2.1.1. Författningsförslag	5
2.1.2. Problem och lösning.....	7
2.1.3. Analys	8
2.2. Uppgifter om avfall (5 § 13)	8
2.2.1. Författningsförslag	8
2.2.2. Problem och lösning.....	8
2.2.3. Analys	9
2.3. Verksamheter som omfattas av slamdirektivet (5 i §)	9
2.3.1. Författningsförslag	9
2.3.2. Bakgrund och parallell reglering i slamföreskrifterna	10
2.3.3. Problem och lösning.....	11
2.3.4. Analys	14
2.4. Verksamheter som omfattas av EU:s bevakningsförordning (5 1 §)...	15
2.4.1. Författningsförslag	15
2.4.2. Problem och lösning.....	15
2.4.3. Analys	17
2.5. Inlämnande via SMP (6 § andra stycket)	19
2.5.1. Författningsförslag	19

2.5.2.	Problem och lösning.....	20
2.5.3.	Analys	21
2.6.	Hänvisningar till avfallsförordningen (bilaga 5).....	23
2.6.1.	Författningsförslag	23
2.6.2.	Problem och lösning.....	24
2.6.3.	Analys	25
2.7.	Redovisa efterlevnad av begränsningsvärden för totalfosfor (bilaga 6) 25	
2.7.1.	Författningsförslag	25
2.7.2.	Problem och lösning.....	25
2.7.3.	Analys	26
3.	Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på	26
4.	Överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen	27
5.	Tidpunkt för ikraftträdande och särskilda informationsinsatser	28
5.1.	Förslag till ikraftträdande och övergångsbestämmelser.....	28
5.2.	Analys	28
6.	Övrigt.....	29

Sammanfattning

Naturvårdsverket har tagit fram förslag till ändring av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2016:8) om miljörapport (miljörapportsföreskrifterna). Syftet med flera av ändringarna relaterar till genomförandet av EU-rättsakter. Övriga ändringar är av redaktionell karaktär eller handlar om på vilket sätt miljörapporter ska lämnas in.

Ändringar av redaktionell karaktär

I 1 § 1 miljörapportsföreskrifterna hänvisas felaktigt till första respektive andra stycket i 9 kap. 6 § miljöbalken. Andra stycket motsvaras sedan 2012 av 6 a § miljöbalken. Vi föreslår att hänvisningen i miljörapportsföreskrifterna ändras så att hänvisning sker till 9 kap. 6 och 6 a §§ miljöbalken.

Enligt 5 § 13 miljörapportsföreskrifterna ska de betydande åtgärder som genomförts under året i syfte att minska volymen avfall från verksamheten och avfallets miljöfarlighet redovisas. Begreppet miljöfarlighet används inte i avfallsförordningen (2020:614) och är för snävt. Vi föreslår därför att ”avfallets miljöfarlighet” ersätts med ”avfallets farliga egenskaper”.

Hänvisningen i bilaga 5 miljörapportsföreskrifterna (bygg- och rivningsavfall) till bilaga 4 till den tidigare avfallsförordningen (2011:927) stämmer inte. Hänvisningen ska rätteligen göras till avfallskoderna i bilaga 3 till den nu gällande avfallsförordningen (2020:614). Hänvisningarna till behandlingskoder i bilaga 2 och 3 till den tidigare avfallsförordningen stämmer inte heller. Hänvisning ska rätteligen ske till bilaga 1 och 2 avfallsförordningen (2020:614). Vi föreslår därför att hänvisningarna ändras så att de sker till rätt bilagor i rätt förordning.

Ändringar för att säkerställa genomförandet av EU-rättsakter

Verksamheter som omfattas av EU:s slamdirektiv

Vi föreslår att uppgifter om avloppsslammets producerade och hanterade mängder, behandlingsmetoder, resultat av genomförda analyser gällande innehåll av näringsämnen/nyttöämnen och förorenande ämnen samt avsättningsmetoder blir obligatoriska att rapportera för tillståndspliktiga avloppsreningsanläggningar som omfattas av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2016:6) om rening och kontroll av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse (avloppsföreskrifterna). Ändringen berör tillståndspliktiga avloppsreningsverk (cirka 450 stycken).

Verksamheter som omfattas av EU:s bevattningsförordning

Naturvårdsverket har fått ett bemyndigande att meddela föreskrifter om att det i en miljörapport ska lämnas sådana uppgifter som följer av artiklarna 10 och 11 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/741 om minimikrav för återvinning av vatten (EU:s bevattningsförordning).

Vi föreslår att informationshantering för verksamheter som omfattas av EU:s bevattningsförordning ska ske vid sidan av Svenska miljörapporteringsportalen (SMP). De verksamheter som använder SMP för annan rapportering kommer

dock att kunna lämna vissa allmänna uppgifter enligt 4 § miljörapportsföreskrifterna via SMP. Ändringen berör uppskattningsvis ett 20-tal anläggningar.

Uppgift om efterlevnad av begränsningsvärde för totalfosfor

I avloppsföreskrifterna har det införts ändringar som började gälla den 1 januari 2023. Det gäller bland annat att parametern totalfosfor lagts till när det gäller efterlevnad av begränsningsvärde. Motsvarande ändringar behöver införas i föreskrifterna om miljörapport. Ändringen syftar till att förbättra det rättsliga genomförandet av avloppsdirektivet (91/271/EEG) på grund av ett överträdelseärende. Vi föreslår att ett krav om att lämna uppgift om efterlevnad av begränsningsvärde för totalfosfor i miljörapporten införs i bilaga 6 till miljörapportsföreskrifterna. Ändringen berör tillståndspliktiga avloppsreningsverk (cirka 450 stycken).

Ändring av sättet för inlämning av miljörapport

SMP är i många avseenden föråldrat och det pågår ett arbete med att ersätta SMP med ett nytt system (Företagens miljöinformation och rapportering, FMR) till årsskiftet 2027/2028. För det fall att SMP behöver stängas ner eller att nya uppgifter behöver hämtas in via miljörapporter innan FMR är på plats behöver det vara möjligt att lämna in miljörapporter och uppgifter på ett annat sätt än via SMP. Vi föreslår därför en annan formulering av 6 § miljörapportsföreskrifterna som möjliggör att miljörapporten lämnas in i SMP eller på det sätt som Naturvårdsverket anvisar. Ändringen berör i vart fall det 20-tal verksamheter som omfattas av EU:s bevattningsförordning.

1. Information om begränsningar i SMP

Enligt 6 § andra stycket Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2016:8) om miljörapport (miljörapportsföreskrifterna) ska miljörapporter lämnas in elektroniskt via Naturvårdsverkets e-tjänst för miljörapporter, Svenska miljörapporteringsportalen (SMP). Eventuella kompletteringar som görs ska också lämnas in via SMP. Sedan SMP infördes har förutsättningarna för och kraven på digital informationshantering i offentlig sektor utvecklats. Miljörapporteringen i systemet uppfyller därför inte till fullo dagens krav och förväntningar utifrån perspektiven politik, juridik, verksamhet, information och teknik. Ett problem är att en stor del av informationen i SMP är ostrukturerad, vilket gör det svårt att effektivt sammanställa, kvalitetssäkra, bearbeta, rapportera och återanvända uppgifterna. Det finns även oklarheter kring ansvar för olika delar inom SMP.¹

Naturvårdsverket och länsstyrelserna har i ett regeringsuppdrag lämnat förslag på en ny nationell digital lösning för inlämning av företags och verksamhets-utövarers miljörapportering. Lösningen, som benämns som Företagens miljö-information och rapportering (FMR), är tänkt att ersätta SMP och börja tillämpas vid årsskiftet 2027/2028.² Förhoppningen är att SMP ska vara i bruk fram till dess. Nyligen har Naturvårdsverket fått ett nytt regeringsuppdrag att ansvara för utveckling, drift och förvaltning av det nya systemet som ska ersätta SMP.³

Om ett behov av att inhämta nya uppgifter via miljörapporterna uppstår inom denna tid är det endast möjligt att lämna in uppgifterna i det som kallas ”textdelen” i SMP. Informationen blir därmed ostrukturerad. Ändringsförslagen nedan har behövt förhålla sig till detta.

2. Förslag till föreskriftsändringar och konsekvensutredningar

2.1. Hänvisningar till miljöbalken (1 § 1 och 5 §) och tillägg i inledande bestämmelser (1 § 5)

2.1.1. Författningsförslag

Nuvarande lydelse

Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om
1. den miljörapport som en utövare av tillståndspliktig verksamhet eller verksamhet som förelagts att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 § första

Föreslagen lydelse

1 §

Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om
1. den miljörapport som en utövare av tillståndspliktig verksamhet eller verksamhet som förelagts att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 § eller

¹ Se Naturvårdsverket (2025), Nytt system för företagens miljörapportering, *Redovisning av regeringsuppdrag*, NV-09157-23, s. 39.

² Ibid, s. 4.

³ Regeringsbeslut den 12 juni 2025, KN2025/00365: Uppdrag till Naturvårdsverket att utveckla och förvalta ett nytt system för företagens miljöinformation och rapportering.

respektive andra stycket miljöbalken, ska lämna varje år till tillsynsmyndigheten enligt 26 kap. 20 § första stycket miljöbalken,

/.../

3. skyldighet för utövare av verksamhet som inte är tillståndspliktig eller förelagts att ansöka om tillstånd, men som omfattas av bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 166/2006, att lämna miljörapport och vad den ska innehålla, *och*

4. skyldighet för utövare av verksamhet som omfattar avloppsledningsnät som är allmänna enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och som är anslutna till en avloppsreningsanläggning som är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) att lämna miljörapport och vad den ska innehålla.

Miljörapporter som avser tillståndspliktiga verksamheter eller verksamheter som förelagts att ansöka om tillstånd ska dessutom innehålla följande uppgifter:

/.../

2. Datum och tillståndsgivande myndighet för gällande tillståndsbeslut enligt 9 kap. 6 § miljöbalken eller motsvarande i miljöskyddslagen samt en kort beskrivning av vad beslutet eller besluten avser.

/.../

6 a § miljöbalken, ska lämna varje år till tillsynsmyndigheten enligt 26 kap. 20 § första stycket miljöbalken,

/.../

3. skyldighet för utövare av verksamhet som inte är tillståndspliktig eller förelagts att ansöka om tillstånd, men som omfattas av bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 166/2006, att lämna miljörapport och vad den ska innehålla,

4. skyldighet för utövare av verksamhet som omfattar avloppsledningsnät som är allmänna enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och som är anslutna till en avloppsreningsanläggning som är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) att lämna miljörapport och vad den ska innehålla, *och*

5. vilka uppgifter som en verksamhetsutövare enligt 31 c § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska lämna i en miljörapport.

5 §

Miljörapporter som avser tillståndspliktiga verksamheter eller verksamheter som förelagts att ansöka om tillstånd ska dessutom innehålla följande uppgifter:

/.../

2. Datum och tillståndsgivande myndighet för gällande tillståndsbeslut enligt 9 kap. 6 § *eller* 6 a § miljöbalken eller motsvarande i miljöskyddslagen samt en kort beskrivning av vad beslutet eller besluten avser.

/.../

2.1.2. *Problem och lösning*

Beskrivning av problemet och föreslagen lösning

I 1 § miljörapportsföreskrifterna anges att föreskrifterna innehåller bestämmelser om vilka uppgifter en miljörapport ska innehålla beträffande de olika verksamheter som omfattas av kravet på att lämna miljörapport. De olika verksamheterna räknas upp i punktform. Bestämmelsen återfinns under rubriken "Inledande bestämmelser" och är tänkt att ge en överblick över föreskrifternas innehåll. Regeringen har genom 31 c § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH) föreskrivit att ytterligare en typ av verksamhet ska omfattas av kravet på miljörapportering. Det gäller verksamhet som omfattas av anmälningsplikt enligt 28 kap. 5 § miljöprövningsförordningen (2013:251) (MPF). Vidare har regeringen genom 47 a § 5 FMH föreskrivit att Naturvårdsverket i fråga om dessa verksamheter får meddela föreskrifter om visst innehåll i miljörapport, vilket Naturvårdsverket nu lägger fram förslag till (se avsnitt 2.4). Mot bakgrund av detta behöver listan i 1 § miljörapportsföreskrifterna uppdateras. Vi föreslår därför att en ny punkt 5 ska läggas till där det anges att föreskrifterna innehåller bestämmelser om innehåll i miljörapport för verksamheter som omfattas av 31 c § FMH.

Vidare har det uppmärksamrats att 1 § 1 och 5 § miljörapportsföreskrifterna innehåller felaktiga hänvisningar till miljöbalken.

Av 1 § 1 miljörapportsföreskrifterna framgår bland annat att en utövare av en verksamhet som förelagts att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 § första respektive andra stycket miljöbalken ska lämna in miljörapport varje år till tillsynsmyndigheten. Sedan 2012 motsvaras dock 9 kap. 6 § andra stycket miljöbalken av 9 kap. 6 a § miljöbalken. Vi föreslår därför att 1 § 1 miljörapportsföreskrifterna ändras så att hänvisning rätteligen sker till 9 kap. 6 och 6 a §§ miljöbalken.

I 5 § miljörapportsföreskrifterna listas vilka uppgifter miljörapporter som avser tillståndspliktiga verksamheter och verksamheter som har förelagts att ansöka om tillstånd ska innehålla. I andra punkten framgår att det ska anges datum och tillståndsgivande myndighet för gällande tillståndsbeslut enligt 9 kap. 6 § miljöbalken eller motsvarande i miljöskyddslagen samt en kort beskrivning av vad beslutet eller besluten avser. Av samma skäl som anges ovan föreslår vi att 5 § 2 miljörapportsföreskrifterna ändras så att hänvisning rätteligen sker till 9 kap. 6 och 6 a §§ miljöbalken.

Nollalternativet

Nollalternativet innebär att uppräkningslistan i den inledande bestämmelsen i 1 § miljörapportsföreskrifterna inte ger en fullständig bild över föreskrifternas innehåll.

Vidare innebär nollalternativet att det anges felaktiga hänvisningar i 1 § 1 och 5 § 2 miljörapportsföreskrifterna. Vad gäller 1 § 1 miljörapportsföreskrifterna innebär nollalternativet dels att hänvisningen i bestämmelsen görs till ett stycke i miljöbalken som inte längre finns, dels att ingen hänvisning sker till 9 kap. 6 a §

miljöbalken. Vad gäller 5 § 2 miljörapportsföreskrifterna innebär nollalternativet att ingen hänvisning sker till 9 kap. 6 a § miljöbalken.

Alternativa lösningar

Vi bedömer att det inte finns några alternativa lösningar till förslagen.

2.1.3. *Analys*

Eftersom ändringarna endast avser att dels ge en fullständig bild över innehållet i föreskrifterna, dels rätta till felaktiga hänvisningar innebär förslagen inte några konsekvenser av betydelse för myndigheter, verksamhetsutövare eller andra.

2.2. *Uppgifter om avfall (5 § 13)*

2.2.1. *Författningsförslag*

Nuvarande lydelse

Miljörapporter som avser tillståndspliktiga verksamheter eller verksamheter som förelagts att ansöka om tillstånd ska dessutom innehålla följande uppgifter:
/.../
13. Redovisning av de betydande åtgärder som genomförts under året i syfte att minska volymen avfall från verksamheten och avfallets *miljöfarlighet*.
/.../

Föreslagen lydelse

5 §

Miljörapporter som avser tillståndspliktiga verksamheter eller verksamheter som förelagts att ansöka om tillstånd ska dessutom innehålla följande uppgifter:
/.../
13. Redovisning av de betydande åtgärder som genomförts under året i syfte att minska volymen avfall från verksamheten och avfallets *farliga egenskaper*.
/.../

2.2.2. *Problem och lösning*

Beskrivning av problemet och föreslagen lösning

Enligt 5 § miljörapportsföreskrifterna ska verksamhetsutövaren redovisa vilka betydande åtgärder som har genomförts som en följd av egenkontrollansvaret. Enligt punkt 13 ska verksamhetsutövaren redovisa vilka betydande åtgärder som genomförts under året i syfte att minska volymen avfall från verksamheten och avfallets miljöfarlighet.

Vi bedömer att syftet med bestämmelsen är att verksamhetsutövaren ska redovisa hur verksamheten arbetar med att minska farligheten med avseende på fler aspekter än miljöfarligheten (som exempelvis hälsofarligheten) hos avfallet som uppkommer och hur det hanteras. Begreppet ”miljöfarlighet” används inte i avfallsförordningen (2020:614) och är för snävt. Det är 15 olika egenskaper, som

inte endast tar sikte på miljöfarlighet, som gör att avfall klassificeras som farligt avfall enligt bilaga III till avfallsdirektivet.⁴

Problemet med begreppet ”miljöfarlighet” bedöms inte vara särskilt stort vid rapportering, men det kan leda till viss begreppsförvirring. I 2 kap. avfallsförordningen regleras det hur avfall ska klassificeras och där används begreppet ”farliga egenskaper”. Vad som utgör en farlig egenskap definieras, som nämnts ovan, i bilaga III till avfallsdirektivet. Vi föreslår därför att begreppet ”avfallens miljöfarlighet” ersätts med ”avfallens farliga egenskaper”.

Nollalternativet

Om begreppet inte ändras kvarstår ett för snävt begrepp. Det kan innebära en risk för att verksamhetsutövare endast redovisar hur verksamheten arbetar med att minska miljöfarligheten hos avfallet och inte annan typ av farlighet, såsom hälsofarligheten.

Alternativa lösningar

Vi har inte funnit något annat lämpligt begrepp som kan användas i stället. ”Farliga egenskaper” finns definierat och bedöms därför mest lämpligt.

2.2.3. *Analys*

Bytet av begrepp förtydligar endast det som vi bedömer är syftet med bestämmelsen. Att förstå hur avfallet har uppkommit och vad det består av är grundläggande för att uppfylla miljöbalkens krav på egenkontroll och hur det uttrycks genom allmänna hänsynsregler och kunskapskravet enligt 2 kap. 2 § miljöbalken.

2.3. *Verksamheter som omfattas av slamdirektivet (5 i §)*

2.3.1. *Författningsförslag*

Rubriken ovanför 5 i § tas bort och paragrafen kommer att ingå under samma rubrik som 5 h §. I övrigt föreslås följande ändring i 5 i §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 i §

Miljörapporter som avses i 1 § 1 och som avser verksamheter som omfattas av Naturvårdsverkets föreskrifter *SNFS 1994:2 ska dessutom innehålla en kommenterad sammanfattning av de uppgifter som behövs för att kunna bedöma efterlevnaden av föreskrifterna.*

Miljörapporter som avses i 1 § 1 och som avser verksamheter som omfattas av Naturvårdsverkets föreskrifter *NFS 2016:6 ska dessutom innehålla uppgifter om avloppsslammet avseende*

1. *producerade och hanterade mängder,*
2. *behandlingsmetoder,*

⁴ Bilaga till kommissionens förordning (EU) nr 1357/2014 av den 18 december 2014 om ersättning av bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv.

3. innehåll av kemiska ämnen enligt föreskrivna analyskrav,
4. hur slammet avsätts, och
5. platser för avsättning.

2.3.2. Bakgrund och parallell reglering i slamföreskrifterna

Viss registerhållning och miljörapportering av uppgifter om avloppsslam regleras direkt i Naturvårdsverkets kungörelse med föreskrifter (SNFS 1994:2) om skydd för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket (slamföreskrifterna).

13 § Producenten av avloppsslam skall föra register över slamanvändarnas namn och adress samt platser där avloppsslammet skall användas. Registrerade uppgifter skall bevaras under minst tio år.

14 § Huvudmannen för ett avloppsreningsverk som är tillståndspliktigt enligt miljöskyddslagen (1969:387) och från vilket slam har saluhållits eller överlåts för användning inom jordbruket, skall en gång per kalenderår lämna följande uppgifter till den myndighet som utövar tillsynen beträffande avloppsreningsverket enligt miljöskyddslagen:

1. uppgifter om resultaten av analyser som har utförts enligt 11 §,
2. uppgifter om de mängder, uttryckt i torrsubstans, som har levererats under det gångna året för användning i jordbruket,
3. uppgifter om total mängd producerat avloppsslam, uttryckt i torrsubstans, och vilken behandling som slammet har genomgått.

Om tillsynen efter överlåtelse enligt 44 a § miljöskyddslagen (1969:387) utövas av en kommunal nämnd, skall uppgifterna även lämnas till länsstyrelsen.

Uppgifterna skall lämnas i den miljörapport som avges enligt 38 b § miljöskyddslagen (1969:387). Beträffande slam som har levererats för användning i ett annat län än där avloppsreningsverket finns, skall uppgifter enligt första stycket 1–2 även lämnas till länsstyrelsen i mottagarlänet.

Regleringen ovan träffar endast slam som avsätts i jordbruk.

Naturvårdsverkets bemyndigande är otydligt sedan miljöbalkens införande. Problematiken beskrivs i ett flertal rapporter, senast i den statliga utredningen *Hållbar slamhantering*.⁵ Regeringen har enligt 9 kap. 5 § miljöbalken rätt att meddela generella föreskrifter inom miljöskydd. Regeringen kan bemyndiga en myndighet att meddela sådana föreskrifter. Myndigheten får dock i sådant fall inte föreskriva strängare krav än vad som följer av EU-regelverk. Bemyndigandet rör endast försiktighetsmått. Slamföreskrifterna innehåller strängare gränsvärden än slamdirektivet.⁶ Gränsvärdena i slamdirektivet är mycket gamla och inte lämpliga som en miniminivå. Gränsvärdena i slamföreskrifterna meddelades av Naturvårdsverket under miljöskyddslagen med stöd i bemyndiganden med annan utformning. Det är inte möjligt att inom detta uppdrag lösa frågan om bemyndigande och eventuell justering av de gamla

⁵ Se SOU 2020:3, s. 405.

⁶ Rådets direktiv 86/278/EEG av den 12 juni 1986 om skyddet för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket.

slamföreskrifterna. Detta gäller även 14 § som rör miljörapportering. För sådan justering skulle det sannolikt krävas ändring i förordning och möjligen även i lag. Sådana förslag finns bland annat i den ovan nämnda statliga utredningen.

Vi bedömer att det finns ett behov av att kraven på miljörapport är samlade i miljörapportsföreskrifterna. Detta för att det ska vara enklare för verksamhetsutövare, tillsynsmyndigheter och Naturvårdsverket att få en överblick över uppgifterna som ska ingå i miljörapporten. Vidare bedömer vi att behovet av att samla bestämmelser om miljörapport väger tyngre än risken med dubbelreglering som kan följa av att miljörapportering av uppgifter om slam med jordbruksavsättning regleras i två föreskrifter. Denna risk bör kunna avhjälpas genom dialog mellan verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet.

2.3.3. *Problem och lösning*

Beskrivning av problemet och föreslagen lösning

Enligt nuvarande formulering i 5 i § miljörapportsföreskrifterna ska producenter av avloppsslam som omfattas av slamföreskrifterna rapportera en kommenterad sammanfattning av de uppgifter som behövs för att kunna bedöma efterlevnaden av slamföreskrifterna. Det är utifrån denna formulering svårt för verksamhetsutövarna att avgöra vilka uppgifter som ska rapporteras i miljörapporten. Vidare redovisas uppgifter som lämnas till följd av kravet på en ”kommenterad sammanfattning” ofta i miljörapportens textdel och informationen blir därmed ostrukturerad, till skillnad från om uppgifterna lämnas i emissionsdelen.

I SMP finns det idag också ett antal olika slamparametrar i miljörapportens emissionsdel. Det framgår dock inte tydligt av miljörapportsföreskrifterna eller i SMP vilka parametrar som är obligatoriska att rapportera och vilka som kan rapporteras på frivillig väg. Detta beskrivs i stället i Naturvårdsverkets vägledning till miljörapportsföreskrifterna och till SMP.

Uppgifterna om slam som verksamhetsutövare ska lämna enligt miljörapportsföreskrifterna eller som ska lämnas på frivillig väg i emissionsdelen används för att Naturvårdsverket ska kunna fullgöra rapporteringen enligt slamdirektivet. EU-kommissionen har fastställt ett beslut om vilka uppgifter som ska rapporteras enligt artikel 10 i slamdirektivet i ett visst fastställt format.⁷ De slamuppgifter som hämtas in via miljörapporteringen används också för annan rapportering, till exempel enligt avloppsdirektivet, Helsingforskonventionen (Helcom) och IPCC under klimatkonventionen. Naturvårdsverket hämtar inte information från miljörapporternas textdelar för fullgörande av rapporteringen, utan har ett behov av strukturerad information om slamhantering. I dagsläget kan inte alla uppgifter som behövs hämtas från miljörapporten, utan en del av uppgifterna inhämtas i stället via frivilliga enkäter, se mer om detta nedan.

⁷ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/2252 av den 16 december 2021 om ändring av beslut 94/741/EG om frågeformulär för medlemsstaternas rapporter om genomförandet av vissa direktiv inom avfallsområdet.

Föreslagna föreskriftsändringar syftar till att förtydliga för verksamhetsutövarna vilka uppgifter som ska vara obligatoriska att rapportera och vilka uppgifter som kan rapporteras på frivillig väg. Majoriteten av uppgifterna blir obligatoriska att lämna i och med den föreslagna skrivningen. Resultat av analyser av innehåll som inte följer av föreskrivna analyskrav kan ses som frivilliga uppgifter. De föreslagna ändringarna syftar också till att få in alla nödvändiga uppgifter via miljörapporten.

Uppgifter om behandlingsmetod är obligatoriska att rapportera för jordbruksanvändningen i miljörapporten enligt 14 § slamföreskrifterna. Behandlingsmetoden beskrivs ofta även för annan avsättning om slammet omfattas av ett villkor i tillståndet för verksamheten, vilket är vanligt. Redovisningen sker då utifrån kravet på att verksamhetsutövare ska redovisa de villkor som gäller för verksamheten och uppfyllnad av dessa enligt 5 § 7 miljörapportsföreskrifterna. Det innebär att uppgifterna i dagsläget hamnar i textdelen och blir då inte möjliga att söka ut och sammanställa. Uppgifter om behandlingsmetod hämtas idag in på strukturerat sätt av Naturvårdsverket via en frivillig enkät som utförs med några års mellanrum. Denna insamling sker oavsett hur slammet används och försörjer bland annat officiell statistik.

Uppgifter om platser för användning ska registerhållas och tillgängliggöras enligt artikel 10 slamdirektivet och är obligatoriska inom EU-rapportering, men regleras ottydligt i svensk rätt.⁸ Producenter av slam ska ha egna register med platser för användning om slammet används i jordbruket enligt 13 § slamföreskrifterna. Det omarbetade avloppsdirektivet⁹ förtydligar krav på att en informationsmängd om slammets slutdestination upprättas, rapporteras och tillgängliggörs, för all slamavsättning, oavsett om destinationen är åkermark eller annan. Direktivet är inte införlivat i svensk rätt ännu men ska vara det senast sommaren 2027. Första rapporteringen för slam enligt de nya kraven avser verksamhetsår 2027 och ska ske senast den 31 december 2028.

Idag hämtas merparten av uppgifterna gällande avsättning i jordbruk i en bulköverlämning från REVAQ, inom ramen för ett frivilligt samarbete.¹⁰ Uppgifter från verksamheter utanför REVAQ saknas i rapporteringen till kommissionen. Denna frivilliga process behöver förstärkas med ett reglerat informationsflöde om platser för slamanvändning i jordbruket.

För att få in korrekta uppgifter till den internationella rapporteringen föreslår vi att alla befintliga uppgifter om slam som idag framgår av emissionsdelen i SMP ska vara obligatoriska att rapportera för de flesta avloppsreningsverk.¹¹ Vidare föreslår vi att det förtydligas att kravet om att rapportera in uppgifterna om slambehandling och avsättning är obligatoriskt. Förslaget möjliggör även att

⁸ Se vidare Naturvårdsverket (2022), *Register över uppgifter om användning av slam i jordbruket – Redovisning av ett regeringsuppdrag, Skrivelse till regeringen*, 2022-11-25.

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/3019 av den 27 november 2024 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse.

¹⁰ REVAQ är ett certifieringssystem som drivs av branschorganisationen Svenskt vatten.

¹¹ Jämför föreslagen skrivning i 5 i § 3 miljörapportsföreskrifterna om att det endast är resultat av föreskrivna analyser som ska rapporteras.

uppgifterna om slambehandling och slamavsättning lämnas i strukturerad form, i stället för i textdelen som idag, antingen genom tillägg i SMP:s emissionsdel eller att Naturvårdsverket anvisar ett annat sätt för inlämning enligt 6 §.

De uppgifter som idag är frivilliga att rapportera i SMP behöver Sverige, som nämnts ovan, för internationell rapportering avseende slamdirektivet, avloppsdirektivet, Helcom, Statistiska centralbyrån till Eurostats Joint Questionnaire on Inland Waters (JQ IW) samt IPCC under klimatkonventionen. Rapporteringen ger tillfredställande resultat av uppgifter om halter och mängder idag, men eftersom en betydande mängd data rapporteras in frivilligt innebär det osäkerheter vid insamling av uppgifterna i internationella rapporteringar. För att minska denna osäkerhet föreslår vi att uppgifter om avloppsslamets producerade och hanterade mängder, behandlingsmetoder, resultat av de analyser gällande innehåll av kemiska ämnen som regleras i föreskrifter eller enskilda miljöbalkstillstånd samt hur slammet avsätts och platser för avsättning blir obligatoriska att rapportera för tillståndspliktiga avloppsreningsanläggningar som omfattas av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2016:6) om rening och kontroll av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse (avloppsföreskrifterna). Uppgifterna kommer till stor del rapporteras in till SMP:s emissionsdel och förbli välstrukturerade och utsökningsbara i följande arbete med framställning av statistik eller underlag till internationell rapportering.

Sedan många år rapporterar Naturvårdsverket datamängder baserade på dessa uppgifter enligt det tidigare avloppsdirektivets¹² rapportering. Datamängderna är obligatoriska i rapporteringen men detta framgår endast av själva rapporteringssystemet Reportnet, då kommissionens rätt att forma rapporteringskrav i det tidigare avloppsdirektivet är relativt bred. Naturvårdsverkets ansvar för internationell rapportering går att utläsa från 4 § 4 förordning (2012:989) med instruktion för Naturvårdsverket. Av det omarbetade avloppsdirektivet framgår, som nämnts ovan, förtydligade krav på rapportering av slamuppgifter där den första rapporteringen ska ske den 31 december 2028. Då måste uppgifter om avloppsslam rapporteras till kommissionen gällande producerad mängd, slutdestination och sammansättning. Uppgifterna behövs även i andra rapporteringar. De ändringar som nu föreslås kommer även kunna användas när de mer detaljerade kraven på uppgifter klargörs av kommissionen.

Ett problem är att det nuvarande systemet för miljörapportering, SMP, är ett föråldrat system där möjligheterna till justeringar är mycket små (se avsnitt 1). Uppgifter om behandlingsmetoder av avloppsslam förekommer, som nämnts ovan, ofta i miljörapporternas textdelar men hämtas inte från SMP utan via frivillig enkät till avloppsreningsverk med några års mellanrum. Uppgifterna behövs i viss mån till rapportering enligt slamdirektivet och Helcom, men även till regelutveckling och planering av tillsynsvägledning. Om inte SMP medger en teknisk lösning för inrapportering av dessa uppgifter, kan Naturvårdsverket anvisa att uppgifterna ska lämnas på annat elektroniskt sätt. Detta blir möjligt genom förslaget till ändring i 6 § (se avsnitt 2.5).

¹² Rådets direktiv av den 21 maj 1991 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (91/271/EEG).

Sammanfattningsvis innebär de föreslagna föreskriftsändringarna att de uppgifter som idag efterfrågas i SMP blir obligatoriska. Uppgifter om behandlingsmetoder kan lämnas in i SMP:s emissionsdel om systemet tillåter sådan utveckling. Alternativt fortsätter uppgifterna att lämnas i textdelen. Skrivningen utvidgar antalet verksamheter från de som träffas av slamdirektivet och slamföreskrifterna (avyttrar avloppsslam för återvinning på jordbruksmark) till samtliga allmänna tillståndspliktiga avloppsreningsverk oavsett hur avyttring sker. Det finns utrymme i förslaget att komplettera rapporteringen med nya kategorier av avsättning om behovet skulle uppstå utifrån förändrade krav i den internationella rapporteringen eller teknikutveckling, exempelvis med förbränning eller pyrolys.

Det finns inget generellt krav på analys av avloppsslam gällande innehållet, annat än om avsättningen är jordbruksmark. Detta medför att vissa verksamheter fortsatt kommer att lämna parameterfält för halter av metaller tomma.

Nollalternativet

Miljörapportsföreskrifternas formulering gällande avloppsslam, ”kommenterad sammanfattning av uppgifter”, är så vag att det inte går att utläsa någon egentlig rapporteringsplikt för de uppgifter som efterfrågas i SMP gällande mottagare ”åkermark”. Gällande övriga mottagare är rapporteringen frivillig. Rapporteringen fungerar tillfredställande idag eftersom en betydande mängd data rapporteras in frivilligt. Otydligheten innebär dock en osäkerhet för dataanvändare och merarbete i databehandlingen, exempelvis hos Statistikmyndigheten SCB.

Alternativa lösningar

Ett alternativ till föreslagen skrivning skulle kunna vara en specifik och uttömmande uppräkningslista av tydliga kategorier för avsättning av slam och behandlingsmetoder samt uppräkningslista av analysparametrar eller kontrollföreskrifter. En sådan uppräkningslista skulle också kunna ske i bilaga till miljörapportsföreskrifterna. Denna lösning bedöms dock vara för statisk och begränsar Naturvårdsverkets möjlighet till anpassning av detaljerna i rapporteringssystemet till kraven i internationell rapportering. Införandet av exakta kategorier för slamavsättning, som idag finns i SMP, direkt i föreskrifterna skulle också försvåra övergången till FMR. Flera kategorier är i behov av justering, men detta är svårt att få till i SMP.

Ett redaktionellt alternativ skulle kunna vara att slå ihop 5 h § med 5 i § miljörapportsföreskrifterna eftersom de enligt förslaget träffar samma målgrupp av verksamheter. För att undvika att de efterföljande paragraferna ska behöva ändras avseende numrering eller att 5 i § ska stå kvar tom föreslår vi fortsatt en separat paragraf för slamuppgifter, men under gemensam rubrik som beskriver målgruppen.

2.3.4. Analys

Cirka 450 kommunala tillståndspliktiga avloppsreningsverk påverkas av ändringen. Trots att statusen på rapporteringen i SMP för närvarande till stor del

är frivillig är det ändå merparten av verksamheterna som lämnar uppgifter. För de verksamheter som inte lämnar uppgifter idag kommer ändringen innebära ökade rapporteringskrav. De tillkommande arbetsuppgifterna bedöms vara i storleksordningen några få upp till tio arbetstimmar årligen för en anställd för de verksamheter som idag inte rapporterar frivilligt.

De uppgifter som efterfrågas är dock sådana att de rimligen bör finnas dokumenterade i verksamhetens egenkontroll enligt förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll (egenkontrollförordningen), exempelvis hur mycket slam som avyttras. Inga nya uppgifter behöver tas fram för att möta de förändrade rapporteringskraven.

Naturvårdsverket kommer att behöva uppdatera vägledningen om miljörapport i enlighet med de föreslagna bestämmelserna.

2.4. Verksamheter som omfattas av EU:s bevattningsförordning (5 l §)

2.4.1. Författningsförslag

En ny rubrik med lydelsen ”Verksamheter som omfattas av anmälningsplikt C enligt 28 kap. 5 § miljöprövningsförordningen (2013:251)” införs innan 5 l §. I övrigt föreslås att en ny bestämmelse 5 l § införs enligt följande.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 l §
Verksamheter som omfattas av anmälningsplikt C enligt 28 kap. 5 § miljöprövningsförordningen (2013:251) ska i miljörapporten lämna sådana uppgifter som följer av artiklarna 10 och 11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/741.

2.4.2. Problem och lösning

Beskrivning av problemet och föreslagen lösning

För att möjliggöra användning av återvunnet avloppsvatten vid bevattning på jordbruksmark på ett säkert sätt har EU beslutat om förordning om minimikrav för återanvändning av vatten (EU:s bevattningsförordning).¹³

EU:s bevattningsförordning trädde i kraft den 26 juni 2023. Förordningen medför bland annat följande:

- Krav på ett tillstånd, enligt artikel 6, vid produktion av bevattningsvatten för bevattning i jordbruk genom återvinning (ytterligare rening) av renat

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/741 om minimikrav för återvinning av vatten.

avloppsvatten från tätbebyggelse. Detta krav är i svensk rätt genomfört som ett krav på anmälan enligt 28 kap. 5 § MPF, samt ett obligatoriskt föreläggande om försiktighetsmått i sådana anmälningsärenden enligt nya regler i 27 c § FMH. Föreläggandet behöver innehålla de försiktighetsmått som föreskrivs i artikel 6.3 i EU:s bevattningsförordning. I Sverige träffas produktion baserat på avloppsvatten från tillståndspliktiga och anmälningspliktiga avloppsreningsverk, både allmänna och enskilda.

- Krav på att Sverige ska göra data tillgängliga till allmänheten enligt artikel 10, vilket inkluderar tillstånd med tillhörande villkor som beviljats enligt artikel 6.3.
- Krav på att skapa och offentliggöra datamängder till kommissionen, enligt artikel 11, vilket inkluderar krav som ställs i artiklarna 7.1–7.3. Krav på skapande och offentliggörande enligt artikel 11 inkluderar även data enligt artikel 10 och de meddelade tillstånd med tillhörande villkor som beviljats i enlighet med artikel 6.3.

EU:s bevattningsförordning reglerar endast rapporteringsflödet i vissa delar. Naturvårdsverket är enligt 6 § förordning (2024:161) om återanvändning av vatten för bevattning inom jordbruket (den svenska bevattningsförordningen) utpekad myndighet att fullgöra skyldigheterna enligt artiklarna 9, 10 och 11.1–11.3 i EU:s bevattningsförordning.

Av 31 c § FMH framgår att verksamheter som omfattas av anmälningsplikt enligt 28 kap 5 § MPF ska lämna in en miljörapport. EU:s bevattningsförordning avgränsar omfattningen av rapporteringen till information som krävs i specifika artiklar, men innehåller inte något beslut om exakt rapporteringsformulär.

Kommissionen får, i enlighet med artikel 11.4 i EU:s bevattningsförordning, genom en genomförandeakt fastställa närmare regler om format för och redovisning av den information som ska offentliggöras till kommissionen. Kommissionen har inte tagit fram någon sådan akt ännu utan bedömer än så länge att rapportering kan ske enligt ett icke-ratificerat, webbaserat frågeformulär.

Utformningen av webbformuläret med fält som till övervägande del är obligatoriska att fylla i, gör att merparten av den information som efterfrågas i praktiken blir obligatorisk att mata in i systemet. Detta innebär att rapportering av dessa uppgifter tekniskt sett blir obligatoriskt för Naturvårdsverket att lämna i portalen. Kommissionen har i ett vägledningsdokument till webbformuläret beskrivit varje informationstyp gällande om den är obligatorisk eller inte och angett lagrum i de fall uppgiften är obligatorisk. De flesta informationstyper är obligatoriska.

Det finns inte någon möjlighet att anvisa att den aktuella informationen ska lämnas i SMP, eftersom endast små justeringar i SMP är tillåtna i avvaktan på beslut om utveckling av ett nytt informationssystem för miljörapporterna (se mer om begränsningarna i avsnitt 1). Det rör sig om ett fåtal verksamheter men ett stort antal uppgifter, se [bilaga 1](#) till konsekvensutredningen. Vi föreslår därför att

informationshantering för verksamheter som omfattas av EU:s bevattningsförordning ska ske vid sidan av SMP. Allmänna uppgifter enligt 4 § miljörapportsföreskrifterna kommer dock kunna lämnas in via SMP för de verksamheter som använder SMP för annan rapportering.

För att säkerställa att rätt information lämnas avser Naturvårdsverket att i ny vägledning definiera vilken information som verksamheter enligt 28 kap. 5 § MPF ska lämna i sina miljörapporter.

Nollalternativet

Naturvårdsverket ska rapportera in begärda uppgifter till kommissionen för att uppfylla rapporteringskraven till kommissionen och för att undvika risk för överträdelse. Utan föreslagen ändring av miljörapportsföreskrifterna bedömer vi att arbetsinsatsen kommer att öka och innebära oklarheter i informationsansvar. Det finns också betydande risk för att vi kommer få ett sämre rapporteringsunderlag.

Naturvårdsverket har, förutom genom miljörapportsföreskrifterna, mycket begränsade möjligheter att på ett systematiskt sätt samordna information från miljöfarliga verksamheter.

Alternativa lösningar

Ett alternativ vore att bilägga ett fastställt frågeformulär som bilaga till miljörapportsföreskrifterna. Denna lösning skulle bli mer statisk och försvåra för informationshanteringen med automatiserade digitala formulär eller omgruppera uppgifterna om sådant behov uppstår.

Ett annat alternativ är att räkna upp alla typer av uppgifter som behöver lämnas in, likt bilaga 1, utifrån skrivningar i artiklarna 10, 11, 6.3, 7.1, 7.2 och 7.3 i EU:s bevattningsförordning. En sådan lista bedöms dock bli svåröverskådlig och utgör inte på grund av omfattningen en passande bilaga till miljörapportsföreskrifterna, särskilt då den träffar ett litet antal verksamheter.

Det alternativ som vi förespråkar är att avgränsa informationen som omfattas av verksamheternas rapporteringsskyldighet med hjälp av anvisning till specifika artiklar i EU:s bevattningsförordning. För att tydliggöra att det även rör sig om så pass detaljerade uppgifter som specifika försiktighetsmått i verksamheters beslut eller om uppgifter om slutanvändares platser för användning, typ av odlad gröda och bevattningssystem avser Naturvårdsverket, som nämnts ovan, så snart som möjligt ta fram en särskild vägledning om detta.

2.4.3. Analys

Föreslagen lösning bedöms vara tillräckligt tydlig, ge tillräcklig rättssäkerhet och reglerar överlämning av information i ledet från verksamheten till tillsynsmyndigheten även om Naturvårdsverkets tillgång till denna information inte formellt regleras. Förslag till ändringar i miljöbalken och offentlighets- och sekretesslagen som förtydligar Naturvårdsverkets tillgång till informationen i

miljörapporter för att kunna klara av internationell rapportering har dock redovisats inom ramen för regeringsuppdraget om FMR under våren 2024.¹⁴

Föreslagen lösningen är dessutom flexibel gällande hur informationen är strukturerad vilket ger utrymme för utveckling av rapporteringsmallar, anpassning till omstrukturerade rapporteringskrav från EU samt till nytt system för inrapportering.

Uppgifter behöver samlas in från ett begränsat antal verksamheter, uppskattningsvis ett 20-tal, men det exakta antalet är okänt. Dessa kan antas öka något i framtiden men behovet är framför allt regionalt och begränsat till de sydöstra delarna av landet.

Den nu föreslagna ändringen medför inga ytterligare krav på övervakning eller dokumentation. Dessa följer i stället direkt av EU:s bevattningsförordning. Föreslagna ändringar medför endast att de uppgifter som ändå behöver tas fram och dokumenteras i verksamheten ska redovisas i miljörapporten.

Uppgifterna omfattar bland annat kvantitet och kvalitet av återvunnet vattnet (kvalitetsklass a, b, c och d) samt resultat av kontroller av efterlevnaden som utförts i enlighet med artikel 7.1 i EU:s bevattningsförordning, men även lista på slutanvändare, vilka arealer och vilka grödor som bevattnas, vilka bevattningsmetoder som används med mera. Uppgifterna i artiklarna 10 och 11 i EU:s bevattningsförordning härstammar från verksamheternas "EU-tillstånd" (i Sverige kommunala förelägganden i anmälningsärenden), specificerade i artikel 6.3 via 27 c § FMH. Dessa tillstånd ska även baseras på obligatoriska riskhanteringsplaner som också de är tydligt specificerade (artikel 5 samt bilaga II i EU:s bevattningsförordning, även i kommissionens delegerade förordning 2024/1765). Riskhanteringsplanen är en obligatorisk bilaga till anmälan enligt 25 i § FMH och 9 § i den svenska bevattningsförordningen.

Samtliga uppgifter som föreslås ingå i miljörapporteringen enligt 5 l §, se [bilaga 1](#), är sådana som är en del av EU-tillståndet, riskhanteringsplanen eller den obligatoriska kontroll som följer av EU:s bevattningsförordning. Anmälningsplikten medför via egenkontrollförordningen krav på dokumentation av risker och mätningar. Även krav på dokumentation av obligatorisk kontroll enligt 5 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:6) om genomförande av mätningar och provtagningar i vissa verksamheter gäller. Därför tillkommer inga nya krav på analyser eller dokumentation kopplat till miljörapporteringen.

Det finns redan krav på uppföljning och kontroll samt dokumentation av verksamheten via beslut om försiktighetsmått samt riskhanteringsplan. Tillsynsmyndigheten får inte avgöra ett anmälningsärende utan att verksamheten redovisar riskhanteringsplanen och utan att obligatoriska frågor enligt artikel 6.3

¹⁴ Se Naturvårdsverket (2025), Nytt system för företagens miljörapportering, *Redovisning av regeringsuppdrag*, NV-09157-23.

EU:s bevattningsförordning regleras i ett beslut inom ramen för anmälnings-ärendet, se 25 i och 27 c §§ FMH.

Det finns ett fåtal berörda verksamheter som helt saknar möjligheten att få tillgång till SMP. Det gäller de avloppsreningsverk som inte är tillståndspliktiga samt privata aktörer som bedriver verksamhet enligt 28 kap. 5 § MPF. Det framgår av 31 c § FMH att berörda verksamheter redan våren 2026 ska lämna in en miljörapport med uppgifter enligt de allmänna kraven på miljörapport i 4 § miljörapportsföreskrifterna. De verksamhetsutövare som inte har tillgång till SMP behöver få möjlighet att lämna miljörapport på annat sätt. I och med vårt förslag till ändring i 6 § miljörapportsföreskrifterna kommer det att bli möjligt (se avsnitt 2.5). En omedelbar tillämpning av ändringar i 6 § medför rimligen inga konsekvenser på de verksamheter som har tillgång till SMP.

Resursåtgången för rapportering av aktuella uppgifter hos verksamheter som återvinner vatten för återanvändning i bevattning i jordbruket uppskattas till cirka 20 timmar årligen. Inledningsvis är antagligen arbetsbelastningen högre då system behöver utvecklas och rutiner arbetas fram. Vi uppskattar därför att det kan röra sig om upp till 40 timmar de första rapporteringsåren.

Tillsynsmyndigheter kommer att behöva lämna synpunkter till Naturvårdsverket gällande den metod för inlämnande av aktuella miljörapporter som Naturvårdsverket anvisar. Tillsynsmyndigheter kommer behöva hantera aktuella miljörapporter vid sidan om SMP och separat från andra miljörapporter. Detta kan kräva förändrade rutiner i handläggningen. Tillsynsmyndigheter kommer också behöva samverka med Naturvårdsverket när informationen från aktuella miljörapporter behöver sammanställas inför EU-rapportering. Inledningsvis kan det sammantaget röra sig om tio timmar per miljörapport hos en tillsynsmyndighet under de första åren. Löpande arbete efter att rutiner är på plats uppskattas till motsvarande fem timmar per miljörapport. Kostnaden kan träffa både länsstyrelser och kommuner beroende på hur ansvaret för tillsynen är reglerad.

2.5. Inlämnande via SMP (6 § andra stycket)

2.5.1. Författningsförslag

Nuvarande lydelse

Miljörapporten ska senast den 31 mars året efter det kalenderår som miljörapporten avser vara inlämnad till den tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över verksamheten.

Miljörapporter ska lämnas elektroniskt via Naturvårdsverkets e-tjänst för miljörapporter, Svenska miljörapporteringsportalen (SMP).

Föreslagen lydelse

6 §

Miljörapporten ska senast den 31 mars året efter det kalenderår som miljörapporten avser vara inlämnad till den tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över verksamheten.

Miljörapporter ska lämnas elektroniskt via Naturvårdsverkets e-tjänst för miljörapporter, Svenska miljörapporteringsportalen (SMP)

Eventuella kompletteringar som görs ska också lämnas via SMP.

Tillsynsmyndigheten får bevilja anstånd i högst en månad med sådana uppgifter som anges i 4 § och 5 a § och högst tre månader med övriga uppgifter, om det finns särskilda skäl.

Bestämmelsen gäller inte miljörapporter som avses i 1 § 2.

eller på det sätt Naturvårdsverket anvisar.

Tillsynsmyndigheten får bevilja anstånd i högst en månad med sådana uppgifter som anges i 4 § och 5 a § och högst tre månader med övriga uppgifter, om det finns särskilda skäl.

Bestämmelsen gäller inte miljörapporter som avses i 1 § 2.

2.5.2. *Problem och lösning*

Beskrivning av problemet och föreslagen lösning

Enligt 26 kap. 20 § miljöbalken ska miljörapporten lämnas in till den tillsynsmyndighet som utövar tillsynen över verksamheten. Detta sker genom att miljörapporten lämnas in elektroniskt via SMP, vilket regleras i 6 § andra stycket miljörapportsföreskrifterna. Där anges också att eventuella kompletteringar som görs ska lämnas in via SMP.

Som framgår ovan under avsnitt 1 är SMP i många avseenden föråldrat och det pågår ett arbete med att ersätta SMP med det nya systemet FMR till årsskiftet 2027/2028. Naturvårdsverket har i ett regeringsuppdrag bland annat föreslagit att 6 § miljörapportsföreskrifterna ska utgå och att det i stället ska föreskrivas i FMH att miljörapporten ska lämnas in till länsstyrelserna via länsstyrelsernas informationssystem.¹⁵ Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet för budgetåret 2025 ett uppdrag att komplettera nämnda redovisning. I kompletteringsuppdraget ingick en utredning som redogör för vad alternativet att den nationella digitala lösningen som föreslås i skrivelsen utvecklas och förvaltas vid Naturvårdsverket skulle innebära. Ett av förslagen i kompletteringsuppdraget är att 6 § miljörapportsföreskrifterna ska utgå och att det i stället ska föreskrivas i FMH att miljörapporten ska lämnas till Naturvårdsverket via Naturvårdsverkets informationssystem.¹⁶ Nyligen har regeringen beslutat att ge Naturvårdsverket i uppdrag att ansvara för utveckling, drift och förvaltning av ett nytt system för företagens miljöinformation och rapportering.¹⁷

För det fall att SMP behöver stängas ner eller att nya uppgifter behöver hämtas in via miljörapporterna innan FMR är på plats behöver det vara möjligt att lämna in miljörapporter och uppgifter på ett annat sätt än via SMP. Det behovet finns redan idag med anledning av EU:s bevattningsförordning (se avsnitt 2.4). Vi föreslår därför att 6 § miljörapportsföreskrifterna kompletteras så att det även blir möjligt att ge in miljörapporten på det sätt Naturvårdsverket anvisar. Då kan Naturvårdsverket anvisa att hela miljörapporten eller delar av den ska lämnas in

¹⁵ Se Naturvårdsverket (2025), *Nytt system för företagens miljörapportering, Redovisning av regeringsuppdrag*, NV-09157-23, s. 71.

¹⁶ Se Naturvårdsverket (2025), *Komplettering av redovisningen Nytt system för företagens miljörapportering, Redovisning av regeringsuppdrag*, NV-25-005358, s. 34.

¹⁷ Regeringsbeslut den 12 juni 2025, KN2025/00365: Uppdrag till Naturvårdsverket att utveckla och förvalta ett nytt system för företagens miljöinformation och rapportering.

via till exempel e-post till tillsynsmyndigheten. Innan en anvisning görs bör dialog ske med berörd tillsynsmyndighet. Anvisningen kan sedan ske genom att Naturvårdsverket har direktkontakt med berörda verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter eller genom information på Naturvårdsverkets hemsida och i SMP.

Vidare bedömer vi att det inte behöver regleras särskilt hur kompletteringar ska lämnas in. Vi bedömer att det är tillräckligt att det föreskrivs att miljörapporter ska lämnas in på visst sätt. Det innebär att även kompletterande uppgifter ska lämnas in på motsvarande sätt. Någon uttrycklig reglering i miljörapportsföreskrifterna av var kompletteringar ska lämnas in bedöms därför inte vara nödvändig.¹⁸ Med anledning av detta föreslår vi att andra meningen i 6 § andra stycket miljörapportsföreskrifterna stryks.

Nollalternativet

Nollalternativet innebär att 6 § miljörapportsföreskrifterna behåller sin nuvarande lydelse och att det inte är möjligt att lämna in miljörapporten på något annat sätt än via SMP.

Alternativa lösningar

Ett alternativ är att direkt i miljörapportsföreskrifterna försöka specificera på vilket annat sätt miljörapporten kan lämnas in, till exempel på det sätt som görs i 7 § miljörapportsföreskrifterna. Enligt nämnd bestämmelse ska miljörapporter som anges 1 § 2 miljörapportsföreskrifterna lämnas till länsstyrelsen vid den tidpunkt som länsstyrelsen bestämmer och rapporterna ska redovisas på lämpligt datamedium eller i skriftlig form.¹⁹ Ytterligare ett alternativ kan vara att anvisa ett särskilt sätt för inlämning, exempelvis att uppgifterna kan lämnas in i en befintlig lösning för omhändertagande av information hos Naturvårdsverket.

2.5.3. Analys

Vi bedömer inte att det är ett alternativ att behålla den nuvarande ordningen (nollalternativet). Detta eftersom det skulle innebära en risk att hela eller delar av miljörapporterna inte kan lämnas in på ett sätt som har författningsstöd om SMP skulle behöva stängas ner eller nya uppgifter behöver hämtas in innan FMR är på plats. Som nämnts ovan finns redan nu ett behov att hämta in nya uppgifter vid sidan av SMP med anledning av EU:s bevattningsförordning. Vidare bedömer vi att det redan nästa år finns behov av att göra ytterligare ändringar i miljörapportsföreskrifterna med anledning av det nya industriutsläppsdirektivet²⁰ och omarbetade avloppsdirektivet. Det kan också finnas behov av ändringar med anledning av EU:s nya Industriutsläppsportals-

¹⁸ Motsvarande bedömning har gjorts i Naturvårdsverket (2025), Nytt system för företagens miljörapportering, *Redovisning av regeringsuppdrag*, NV-09157-23, s. 75.

¹⁹ Bestämmelsen i 1 § 2 miljörapportsföreskrifterna avser uppgifter om produktionen av naturgrus, morän och berg som en verksamhetsutövare enligt 31 a § FMH ska lämna i en miljörapport om länsstyrelsen begär det.

²⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1785 av den 24 april 2024 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar).

förordning.²¹ Samtliga av ändringarna kommer inte att kunna tas om hand i SMP och det finns med anledning av detta ett behov av att kunna ge in miljörapporter på ett annat sätt.

Vi bedömer att den alternativa lösningen, att direkt i föreskrifterna specificera på vilket annat sätt miljörapporten kan lämnas in, inte är lämplig. Detta eftersom det är svårt att på förhand förutse vilka typer av uppgifter eller hur stort antal miljörapporter som kan behöva lämnas in på ett annat sätt än via SMP. Naturvårdsverket behöver därför en viss frihet att bedöma vilket alternativt inlämningssätt som är lämpligt i olika situationer. Det finns inte heller någon befintlig lösning hos Naturvårdsverket för omhändertagande av information som går att använda och hänvisa till i detta fall. Det bedöms inte heller lämpligt eller kostnadsmässigt motiverat att i väntan på FMR skapa en sådan lösning. Att lämna in miljörapporter till Naturvårdsverket via en sådan lösning kan också stå i strid med bestämmelsen att miljörapporten ska ges in till tillsynsmyndigheten enligt 26 kap. 20 § miljöbalken. Förslaget att Naturvårdsverket får stor frihet att anvisa alternativa sätt för inlämnande av miljörapporten innebär visserligen en större oförutsägbarhet för verksamhetsutövarna. Vi anser dock att detta är acceptabelt mot bakgrund av att bestämmelsen endast är tänkt att gälla under en övergångstid till dess FMR är på plats.

De som berörs av förslaget är främst Naturvårdsverket, verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter. Förslaget innebär att Naturvårdsverket får en ny arbetsuppgift; att anvisa andra nya vägar för att ge in en miljörapport. Uppgiften är också förenad med informationsinsatser riktade mot verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter som påverkas av en sådan anvisning. Hur stor arbetsinsats det innebär är dock inte beroende av förslaget i sig utan av om SMP kommer att behöva stängas ned eller inte innan FMR är på plats. Arbetsinsatsen påverkas också av om det till exempel kommer nya krav från EU om rapportering av information som bör inhämtas genom miljörapporterna innan FMR är på plats. Även om förslaget inte genomförs skulle Naturvårdsverket i dessa fall behöva agera för att möjliggöra att miljörapporter ska kunna ges in på ett alternativt sätt. Om en reglering som den som nu föreslås redan finns på plats underlättar det Naturvårdsverkets arbete. Naturvårdsverket kommer dock att behöva föra en nära dialog med berörda tillsynsmyndigheter för att säkerställa att den anvisning om alternativ inlämning av miljörapporter som sker är lämplig och inte går utöver vad som föreskrivs i 26 kap. 20 § miljöbalken. Sammantaget bedömer vi inte att förslaget i sig innebär ökade kostnader för Naturvårdsverket i sådan grad att Naturvårdsverkets resurser påverkas.

För verksamhetsutövare innebär förslaget att de kan behöva ge in miljörapporter på ett annat sätt än via SMP. För det fall enstaka uppgifter behöver lämnas på ett annat sätt än genom SMP bedöms det leda till en marginellt ökad arbetsinsats för verksamhetsutövarna. Om hela miljörapporter behöver lämnas in på ett annat sätt kan det däremot innebära en större arbetsinsats och ökade kostnader för dem. Det är dock snarare en konsekvens av om hela SMP skulle behöva stängas

²¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1244 av den 24 april 2024 om rapportering av miljöuppgifter från industrianläggningar och inrättade av en portal för industriutsläpp och om upphävande av förordning (EG) nr 166/2006.

ner tillfälligt eller permanent, vilket kan ske redan idag, och är inte en direkt konsekvens av vårt förslag. Konsekvenserna för verksamhetsutövare med anledning av förslaget bedöms därför som marginella.

Tillsynsmyndigheter och andra som använder miljörapporterna som underlag påverkas också om hela eller delar av miljörapporterna ges in på ett annat sätt än via SMP.²² Användningen av uppgifter ur miljörapporterna försvåras om miljörapporterna lämnas in ostrukturerat utanför SMP. Även extern åtkomst till uppgifterna försvåras eftersom varje enskild miljörapport behöver begäras ut från den myndighet där den förvaras. Precis som ovan är detta dock en konsekvens av att SMP är föråldrat och riskerar att stängas ned och inte en direkt konsekvens av vårt förslag. Dessa konsekvenser går därför inte att undvika genom att inte genomföra förslaget. Konsekvenserna av förslaget i sig bedöms därmed som marginella eller obefintliga.

Vid en samlad bedömning anser vi att behovet av att ha en reglering som möjliggör alternativa vägar att lämna in miljörapporten under en övergångsperiod väger tyngre än de beskrivna konsekvenserna.

2.6. Hänvisningar till avfallsförordningen (bilaga 5)

2.6.1. Författningsförslag

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bilaga 5

/.../

Termerna i tabellen ovan har följande betydelse (presenteras i bokstavsordning):

Avfallskod: den sexsiffriga kod (i formuläret inledd med 17 eller 19) som används för att beteckna var och en av de olika avfallstyper som listas och kodalas i bilaga 4 till avfallsförordningen (2011:927).

Hanteringskod: en kod som börjar med R som beteckning för återvinning eller D som beteckning för bortskaffande, följt av ett ordningstal, som med utgångspunkt i bilaga 2 och 3 till avfallsförordningen ytterligare specificerar aktuell hanteringstyp.

/.../

Termerna i tabellen ovan har följande betydelse (presenteras i bokstavsordning):

Avfallskod: den sexsiffriga kod (i formuläret inledd med 17 eller 19) som används för att beteckna var och en av de olika avfallstyper som listas och kodalas i bilaga 3 till avfallsförordningen (2020:614).

Hanteringskod: en kod som börjar med R som beteckning för återvinning eller D som beteckning för bortskaffande, följt av ett ordningstal, som med utgångspunkt i bilaga 1 och 2 till avfallsförordningen ytterligare specificerar aktuell hanteringstyp.

²² Andra som använder miljörapporterna som underlag på olika sätt är till exempel Havs- och vattenmyndigheten, SGU, forskare vid universitet samt mark- och miljödomstolar.

Interna (internt uppkomna)

avfallstyper: avser avfallstyper som enligt bilaga 4 till avfallsförordningen härrör från bygg- och rivningssektorn med avfallskoder som börjar med 19 och utgör s.k. sekundärt avfall (avfall från avfall), som efter behandling transporteras vidare från anläggningen till annan mottagare.

/.../

Mottagna avfallstyper: avser de avfallstyper som enligt bilaga 4 till avfallsförordningen härrör från bygg- och rivningssektorn med avfallskoder som börjar med 17 och utgör s.k. primärt avfall (ursprungligt avfall) vilket behandlas/ sorteras inom den rapporterade anläggningen.

Mottagna avfallstyper som redan behandlats och klassificerats med 19-koder på annan anläggning ska inte redovisas även om detta avfall har sitt ursprung i bygg- och rivningssektorn.

/.../

Interna (internt uppkomna)

avfallstyper: avser avfallstyper som enligt bilaga 3 till avfallsförordningen härrör från bygg- och rivningssektorn med avfallskoder som börjar med 19 och utgör s.k. sekundärt avfall (avfall från avfall), som efter behandling transporteras vidare från anläggningen till annan mottagare.

/.../

Mottagna avfallstyper: avser de avfallstyper som enligt bilaga 3 till avfallsförordningen härrör från bygg- och rivningssektorn med avfallskoder som börjar med 17 och utgör s.k. primärt avfall (ursprungligt avfall) vilket behandlas/ sorteras inom den rapporterade anläggningen.

Mottagna avfallstyper som redan behandlats och klassificerats med 19-koder på annan anläggning ska inte redovisas även om detta avfall har sitt ursprung i bygg- och rivningssektorn.

/.../

2.6.2. Problem och lösning

Beskrivning av problemet och föreslagen lösning

Bilaga 5 till miljörapportsföreskrifterna reglerar uppgifter om in- och utgående mängder av bygg- och rivningsavfall. Bilagan berör alla tillståndspliktiga verksamheter enligt 29 kap. MPF som tar emot bygg- och rivningsavfall.

I bilagan finns idag hänvisningar till annan författning som inte stämmer. I fråga om avfallskoder görs en hänvisning till bilaga 4 i avfallsförordningen (2011:927). Den 1 augusti 2020 trädde en ny avfallsförordning (2020:614) i kraft. I den nya förordningen återfinns avfallskoderna i bilaga 3. Hänvisningen till hanteringskoder 2 och 3 till den tidigare avfallsförordningen stämmer inte heller. I den nya avfallsförordningen återfinns koderna i bilaga 1 och 2.

Mot bakgrund av detta föreslår vi att ovan nämnda hänvisningar i bilaga 5 till miljörapportsföreskrifterna uppdateras till rätt bilagor i avfallsförordningen (2020:614).

Nollalternativet

Nollalternativet innebär att hänvisningar i föreskriften fortsatt sker till bestämmelser i en upphävd författning.

Alternativa lösningar

Vi bedömer att det inte finns några alternativa lösningar till förslaget.

2.6.3. *Analys*

Eftersom ändringen avser att endast rätta till en felaktig hänvisning innebär förslaget inte några konsekvenser av betydelse för myndigheter, verksamhetsutövare eller andra.

2.7. *Redovisa efterlevnad av begränsningsvärden för totalfosfor (bilaga 6)*

2.7.1. *Författningsförslag*

Nuvarande lydelse

För tillståndspliktiga avloppsreningsanläggningar som omfattas av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2016:6) om rening och kontroll av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse ska följande rapporteras:

/.../

Efterlevnad av begränsningsvärden i NFS 2026:6

COD_{Cr} (förvalda alternativ anges)**

BOD₇ (förvalda alternativ anges)**

Totalkväve (förvalda alternativ anges)***

/.../

Föreslagen lydelse

Bilaga 6

För tillståndspliktiga avloppsreningsanläggningar som omfattas av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2016:6) om rening och kontroll av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse ska följande rapporteras:

/.../

Efterlevnad av begränsningsvärden i NFS 2026:6

COD_{Cr} (förvalda alternativ anges)**

BOD₇ (förvalda alternativ anges)**

Totalkväve (förvalda alternativ anges)***

Totalfosfor (förvalda alternativ anges)

/.../

2.7.2. *Problem och lösning*

Beskrivning av problemet och föreslagen lösning

Begränsningsvärden för totalfosfor finns i avloppsföreskrifterna. Ändringen började gälla den 1 januari 2023. I 22 § avloppsföreskrifterna anges att bestämmelser om rapportering av efterlevnaden av dessa föreskrifter finns i miljörapportsföreskrifterna. I bilaga 6 till miljörapportsföreskrifterna finns bestämmelser om att verksamhetsutövare som omfattas av avloppsföreskrifterna ska redovisa efterlevnaden av vissa begränsningsvärden. Det saknas dock begränsningsvärde för totalfosfor i bilaga 6.

EU-kommissionen beslutade den 14 maj 2020 att skicka en formell underrättelse till Sverige för bristande genomförande av det tidigare avloppsdirektivet. En sådan underrättelse är det formella första steget i ett så kallat överträdelseärende. De frågor som togs upp i underrättelsen handlar om hur det tidigare avloppsdirektivets bestämmelser har genomförts i svensk rätt.

Utan begränsningsvärdet totalfosfor i bilaga 6 kvarstår en brist i genomförandet av avloppsdirektivet. Sverige får även svårt att rapportera nödvändiga uppgifter till EU och det finns därmed en stor risk att vi bryter mot direktivets bestämmelser. Vidare har tillsynsmyndigheten svårt att bedöma verksamhetsutövarens efterlevnad av begränsningsvärde för totalfosfor enligt avloppsföreskrifterna.

Vi föreslår att uppgift om efterlevnad av begränsningsvärde för totalfosfor införs i bilaga 6 till miljörapportsföreskrifterna. Då förbättras det rättsliga genomförandet av avloppsdirektivet. Genom att totalfosfor läggs till i bilaga 6 och rapporteras in i SMP är vi konsekventa i förhållande till efterlevnad av övriga begränsningsvärden i avloppsföreskrifterna (BOD, COD och kväve).

Nollalternativet

Att inte införa något krav på att rapportera efterlevnad av begränsningsvärde för totalfosfor innebär, som framgår ovan, att Sverige riskerar att bryta mot avloppsdirektivets bestämmelser.

Alternativa lösningar

Vi bedömer att det inte finns några alternativa lösningar till förslaget.

2.7.3. Analys

Cirka 450 stycken tillståndspliktiga avloppsreningsverk ($\geq 2000 \text{ pe}^{23}$) omfattas av den föreslagna ändringen. Med den föreslagna ändringen blir det obligatoriskt för verksamhetsutövarna att i miljörapporten lämna uppgifter om efterlevnad av begränsningsvärden för totalfosfor. I SMP innebär det att verksamhetsutövaren behöver bocka i en extra ruta som inte funnits tidigare. Ändringen bedöms inte öka företagens administrativa börda nämnvärt.

För tillsynsmyndigheter underlättar det för en konsekvent bedömning gällande efterlevnad av begränsningsvärde för totalfosfor i likhet med BOD, COD och kväve.

Förändringen underlättar även arbetet för Naturvårdsverket när vi ska rapportera uppgifter vidare till EU om hur Sverige uppfyller avloppsdirektivet. Genom införandet minskar Sverige risken att bryta mot bestämmelserna i avloppsdirektivet.

3. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Naturvårdsverket har ett bemyndigande enligt 47 a § 1 FMH att, i fråga om verksamheter som omfattas av tillståndsplikt eller av ett föreläggande att ansöka om tillstånd, meddela föreskrifter om att en miljörapport ska innehålla en redovisning av verksamhetens miljöpåverkan liksom av andra uppgifter som är relaterade till miljöbalkens tillämpningsområde och mål. Detta bemyndigande är förhållandevis brett. Det kan emellertid diskuteras om uppgifter som behövs för

²³ Pe = personekvivalent. Personekvivalent är en belastningsenhet.

internationell rapportering kan anses som *uppgifter som är relaterade till miljöbalkens tillämpningsområde och mål* och därmed omfattas av bemyndigandet. Historiskt sett har Naturvårdsverket ansett att så är fallet och vi ser inte att det finns skäl att göra en annan bedömning nu.

De föreslagna ändringarna i 5 § 13, 5 i §, bilaga 5 och bilaga 6 till miljörapportsföreskrifterna (se avsnitt 2.2–2.3 och 2.6–2.7) avser endast tillståndspliktiga verksamheter. Uppgifterna om avfall i 5 § 13 behövs för tillsynen medan uppgifterna i bilaga 5 och 6 som berörs i förslaget främst behövs för internationell rapportering. Vi bedömer att alla dessa ändringar kan göras med stöd av bemyndigandet i 47 a § 1 FMH.

I fråga om miljörapportering för anmälningspliktiga anläggningar för återvinning av avloppsvatten enligt 28 kap. 5 § MPF finns ett särskilt bemyndigande i 47 a § 5 FMH. För sådana verksamheter får Naturvårdsverket enligt bestämmelsen meddela föreskrifter om att det i en miljörapport ska lämnas sådana uppgifter som följer av artiklarna 10 och 11 i EU:s bevattningsförordning. Vårt förslag till införande av 5 i § (se avsnitt 2.4) grundar sig på det bemyndigandet.

Enligt 47 a § 6 FMH får Naturvårdsverket meddela föreskrifter om hur uppgifterna i en miljörapport ska redovisas. Vårt förslag till ändring av 6 § miljörapportsföreskrifterna (se avsnitt 2.5) kan genomföras med stöd av detta bemyndigande.

Förslagen till ändringar i 1 § samt 5 § 2 miljörapportsföreskrifterna (se avsnitt 2.1) utgör endast förändring av sådana verkställighetsföreskrifter för vilken det inte krävs något särskilt bemyndigande.

Bemyndigandena i 47 a § FMH är meddelade av regeringen med stöd av 26 kap. 20 b § miljöbalken.

4. Överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Flera av våra förslag berör skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Förslagen som rör 5 i §, 5 i § och bilaga 6 syftar alla till att säkerställa tillgång till uppgifter som behövs för rapportering enligt olika EU-rättsakter. De EU-rättsakter som berörs är EU:s bevattningsförordning, slamdirektivet och, avloppsdirektivet. Hur ändringarna förhåller sig till EU-rättsakterna beskrivs närmare i respektive avsnitt (se avsnitt 2.3–2.4 och 2.7).

Den ändring som berör verksamheter som omfattas av EU:s slamdirektiv (se avsnitt 2.3) kommer delvis gå längre än de skyldigheter som följer av slamdirektivet under rapporteringsåret 2027. Detta eftersom de nu föreslagna ändringarna omfattar all slamhantering och inte endast slamhantering inom jordbruket, vilket är slamdirektivets tillämpningsområde. Samtliga parametrar är

dock sådana som kommer att bli obligatoriska att rapportera till EU för all slamhantering från och med rapporteringsåret 2028. Detta enligt det omarbetade avloppsdirektivet som ska genomföras i svensk rätt senast den 2 juli 2027. Detta kommer inte att påverka verksamhetsutövarna i någon större utsträckning eftersom uppgifterna redan i dag till stor del rapporteras in frivilligt. Det är dessutom uppgifter som omfattas av verksamhetsutövarnas egenkontroll och finns dokumenterad.

Vi bedömer att de föreslagna ändringarna i övrigt överensstämmer med och inte går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

5. Tidpunkt för ikraftträdande och särskilda informationsinsatser

5.1. Förslag till ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Bestämmelserna i 5 l §, 6 § och bilaga 6 ska tillämpas för första gången på den miljörapport som ska ges in till tillsynsmyndigheten senast den 31 mars 2026.
3. Övriga bestämmelser ska tillämpas för första gången på den miljörapport som ska ges in till tillsynsmyndigheten senast den 31 mars 2027.

5.2. Analys

Enligt den sedvanliga processen för revidering av miljörapportsföreskrifterna föreslås ändringarna träda i kraft efter nästa årsskifte, det vill säga den 1 januari 2026. Naturvårdsverket brukar också införa en övergångsbestämmelse som innebär att ändringarna ska tillämpas första gången på den miljörapport som ska ges in till tillsynsmyndigheten nästföljande år, det vill säga 2027 i det här fallet. För några av de föreslagna ändringarna i årets revidering behöver dock bestämmelserna tillämpas redan på miljörapporter som ska ges in senast den 31 mars 2026. Det handlar om införandet av i 5 l § (se avsnitt 2.4) samt ändringarna i 6 § (se avsnitt 2.5) och bilaga 6 (se avsnitt 2.7).

Det är särskilt angeläget att ändringarna i 5 l § (se avsnitt 2.4) börjar gälla snarast så att uppgifterna om verksamhetsåret 2025 rapporteras in 2026. Detta för att kunna uppfylla Sveriges åtagande om rapportering enligt EU:s bevattningsförordning. Kravet på att uppgifterna redan ska finnas hos verksamhetsutövarna finns i EU:s bevattningsförordning, genomfört i svensk rätt genom bland annat FMH och MPF inbegripet de krav på skriftlig dokumentation och egenkontroll som följer av dessa regelverk. Därför bedömer vi inte att det handlar om ett retroaktivt krav utan endast ett formellt sätt att få in de dokumenterade uppgifterna till rapporterande myndighet.

Ändringarna i 6 §, som innebär att Naturvårdsverket ska kunna anvisa att miljörapporter ska lämnas in på ett annat sätt än via SMP (se avsnitt 2.5),

behöver också tillämpas redan vid ikraftträdandet 2026. Detta eftersom de uppgifter som behövs för rapporteringen enligt EU:s bevattningsförordning måste kunna ges in vid sidan om SMP i samband med rapporteringen av verksamhetsåret 2025.

Det är även angeläget att ändringarna som avser uppgifter om totalfosfor i bilaga 6 (se avsnitt 2.7) genomförs så snart som möjligt. Detta eftersom kravet på efterlevnad av begränsningsvärdet för totalfosfor enligt avloppsföreskrifterna började gälla redan 2023 och rapportering till EU pågått i cirka 10 år. Vi bedömer att det inte är orimligt betungande för verksamhetsutövarna att rapportera in uppgiften redan i samband med den miljörapport som ska ges in senast den 31 mars 2026. Verksamhetsutövarna är redan idag skyldiga att följa begränsningsvärdet och kontrollera efterlevnaden. Rapporteringen innebär dessutom att de bara behöver bocka i en extra ruta i SMP.

Övriga ändringar kommer att börja tillämpas första gången på den miljörapport som ska ges in till tillsynsmyndigheten senast den 31 mars 2027.

Information om ändringarna kommer, direkt efter att de är beslutade, att göras i Naturvårdsverkets vägledningar till föreskrifterna som ses över årligen samt i SMP. Särskilda informationsinsatser kommer att behövas för de verksamheter som omfattas av EU:s bevattningsförordning. Naturvårdsverket kommer närmare vägleda dels om vilka uppgifter som behövs enligt artiklarna i förordningen, dels på vilket sätt miljörapporterna ska ges in (se mer under avsnitt 2.4 och 2.5).

6. Övrigt

Vi bedömer att inga särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid någon av de föreslagna bestämmelsernas utformning.

Vi bedömer att inget av förslagen medför mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå deras syfte. För de ändringsförslag som grundar sig på krav enligt EU-rätten är utrymmet för alternativa utformningar dessutom mycket begränsat.

Vi bedömer att inget av förslagen påverkar den kommunala självstyrelsen och förslagen innebär inte förändringar av kommunala befogenheter, skyldigheter eller grunderna för kommunernas eller regionernas organisation eller verksamhetsformer.

Utvärdering av konsekvenserna av förslagen sker årligen i samband med granskning av miljörapporterna och internationell rapportering. Det är ofta då som eventuella brister upptäcks. Det kommer dock inte att göras någon särskild utvärdering av konsekvenserna av redaktionella ändringar eftersom vi anser att det inte behövs.